

**АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС,
ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО**

РЕКУНЕНКО Т. О.,

кандидат юридичних наук, доцент,
начальник відділу забезпечення якості
освіти

(Харківський національний університет
внутрішніх справ)

УДК 342.951

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.3.2.5>

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ
У ГАЛУЗІ ФІНАНСІВ**

У статті висвітлено теоретико-правові засади взаємодії правоохоронних органів з іншими суб'єктами, що здійснюють діяльність у сфері запобігання правопорушенням у галузі фінансів. Розкрито поняття взаємодії як системної, скоординованої та цілеспрямованої діяльності різних державних інституцій, спрямованої на виявлення, попередження та мінімізацію негативних фінансових явищ і порушень. Виокремлено принципи такої взаємодії, серед яких – законність, узгодженість, оперативність, інституційна підзвітність та дотримання компетенції.

Автором проаналізовано основні форми взаємодії між органами, зокрема: інформаційно-аналітичний обмін, спільні перевірки та моніторинг, координаційні наради, міжвідомчі робочі групи, обмін статистичними та ризик-орієнтованими показниками. Особливу увагу приділено питанням організаційної взаємодії під час розслідування складних фінансових схем, уникнення податкового навантаження, незаконного переміщення коштів за кордон та фінансування тіньової економіки.

У статті також вказано на велику кількість органів, що наділені повноваженнями у сфері запобігання правопорушенням: Державна аудиторська служба України, Державна служба фінансового моніторингу, Державна податкова служба України, Державна митна служба України, Антимонопольний комітет України, Національний банк України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, правоохоронні органи (Національна поліція, Бюро економічної безпеки тощо). Проте наголошено, що в сучасних умовах відсутній чіткий, усталений механізм координації дій між цими органами, що призводить до дублювання повноважень, недостатньої оперативності, фрагментарності рішень і, як наслідок, – зниження загальної ефективності превентивної політики держави у галузі фінансів.

На основі виявлених недоліків обґрунтовано необхідність розроблення інтегрованого підходу до міжвідомчої взаємодії, удосконалення нормативно-правової бази та запровадження механізмів регулярного оцінювання ефективності такої співпраці.

Ключові слова: взаємодія, правопорушення, галузь фінансів, міжвідомча координація, превенція, правоохоронні органи, фінансова безпека, адміністративне регулювання.

Rekunen T. O. Theoretical foundations of interaction between law enforcement agencies and other actors in the prevention of offenses in the financial sector

The article presents the theoretical and legal foundations of interaction between law enforcement agencies and other entities involved in the prevention of offenses in the financial sector. It defines interaction as a systemic, coordinated, and purposeful activity of various state institutions aimed at detecting, preventing, and minimizing negative financial phenomena and violations. The principles of such cooperation are outlined, including legality, coordination, promptness, institutional accountability, and adherence to competence.

The author analyzes the main forms of cooperation between agencies, such as information and analytical exchange, joint inspections and monitoring, coordination meetings, interdepartmental working groups, and the exchange of statistical and risk-oriented data. Special attention is given to organizational interaction during the investigation of complex financial schemes, tax evasion, illegal transfer of funds abroad, and financing of the shadow economy.

The article also highlights the broad range of institutions formally authorized to prevent financial offenses in Ukraine, including the State Audit Service, the State Financial Monitoring Service, the State Tax Service, the State Customs Service, the Antimonopoly Committee, the National Bank of Ukraine, the National Securities and Stock Market Commission, and law enforcement agencies (e.g., the National Police, the Bureau of Economic Security). However, it is emphasized that a clear and established mechanism for coordination among these bodies is still lacking. This leads to duplicated powers, insufficient responsiveness, fragmented decisions, and consequently, a decrease in the overall effectiveness of the state's financial prevention policy.

Based on the identified shortcomings, the article substantiates the need to develop an integrated approach to interagency cooperation, improve the legal framework, and introduce mechanisms for regularly assessing the effectiveness of such interaction.

Key words: *cooperation, financial offenses, interagency coordination, prevention, law enforcement, financial security, administrative regulation.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах соціально-економічної нестабільності, поширення тіньових фінансових схем та високого рівня латентності правопорушень проблема ефективної взаємодії між правоохоронними органами та іншими суб'єктами запобігання правопорушенням у галузі фінансів набуває особливої актуальності. Попри наявність розвиненої системи органів, уповноважених у сфері фінансового контролю (зокрема, Державної аудиторської служби, Державної служби фінансового моніторингу, Державної податкової та митної служб, Антимонопольного комітету, Національного банку України тощо), їхня діяльність часто є роз'єднаною, незузгодженою та нерідко дублює функції інших органів. Особливо гостро проблема виявляється у площині взаємодії правоохоронних структур, що діють переважно у форматі реагування, з аналітичними та контрольно-наглядовими органами, які мають потенціал для попередження правопорушень ще на етапі виникнення фінансових ризиків. Відсутність єдиного механізму координації та інформаційного обміну не лише знижує ефективність запобігання правопорушенням, а й створює ризики перевищення повноважень, надмірного адміністративного тиску на суб'єктів господарювання та нераціонального використання державних ресурсів.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Окремі аспекти взаємодії правоохоронних та контролюючих органів розглядалися у працях таких українських учених, як В. Б. Авер'янова, С. М. Алфьорова, В. В. Баштанника, В. В. Беленцева, Ю. П. Битяк, С. В. Ващенко, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюк, Ю. В. Кононенко та ін. У науковому дискурсі переважає увага до аналізу правового статусу окремих органів,

а також їхніх повноважень у сфері фінансової безпеки. Водночас, недостатньо дослідженим залишається системний підхід до міжвідомчої взаємодії саме в контексті запобігання правопорушенням у галузі фінансів, із врахуванням функціональної специфіки, інформаційного потенціалу та практичних механізмів координації дій. На цьому фоні потребують поглиблення наукові розвідки щодо розробки інтегрованих моделей співпраці, які поєднували б реагування та превенцію на єдиній нормативно-організаційній основі.

Мета статті – здійснення теоретичного аналізу основ взаємодії правоохоронних органів з іншими суб'єктами запобігання правопорушенням у галузі фінансів.

Виклад основного матеріалу. Залежно від сфери застосування існує ряд визначень поняття «взаємодія». Наприклад, із точки зору менеджменту взаємодія – це процес безпосереднього чи опосередкованого впливу об'єктів (суб'єктів) один на одного, що породжує їх взаємні зумовленість і зв'язок [25]. На думку В. І. Московця, взаємодія відбувається лише за наявності: суб'єктів і об'єктів взаємодії, норм і правил поведінки суб'єктів у процесі взаємодії, зацікавленість обох суб'єктів в оволодінні об'єктом або впливом на нього; наявність контакту між суб'єктами, у результаті якого налагоджуються постійні відносини [14, с. 284]. Натомість, етимологічне дослідження терміну «взаємодія» ускладнюється тим, що в словниковій літературі воно (а також «координація») визначаються через слово «погодженість» [3, с. 85]. Однак, не вдаючись у подробиці етимологічного та філософського походження поняття «взаємодія», зупинимось лише на проблемних питаннях визначення цієї категорії з точки зору наук, які більш наближені до проблем запобігання правопорушенням.

В. В. Чумак, провівши аналіз різних наукових підходів до визначення досліджуваних понять, констатував, що, як правило, під час розкриття змісту поняття «взаємодія» науковці зазначають, що: 1) взаємодія полягає в узгодженні дій її суб'єктів за цілями, часом, місцем проведення, виконавцями і програмою; 2) для взаємодії необхідна наявність не менше двох суб'єктів; 3) під час взаємодії кожен із взаємодіючих суб'єктів (систем) діє в межах наданої йому законодавцем компетенції; 4) суб'єктів взаємодії об'єднує єдина мета щодо виконання спільних завдань [24, с. 162].

В. О. Верхогляд визначає взаємодію органів Служби безпеки України (СБУ) з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та громадськістю як стан взаємозв'язків, за якого вони справляють взаємний вплив один на одного та на відповідну сферу правовідносин із метою створення умов для удосконалення діяльності органів СБУ, формування позитивної громадської думки про органи та побудови в Україні громадянського суспільства [4, с. 4]. Поряд із цим, «взаємодію» визначають і як управлінську функцію, яка спрямована на переведення системи від індивідуальної до спільної, узгодженої за місцем, часом і метою діяльності, і як процес обміну інформацією [15, с. 11].

Усі наведені визначення об'єднує єдина думка, що взаємодія – це взаємний зв'язок між двома (або більше) суб'єктами (об'єктами), які здійснюють вплив один на одного. Взаємодія правоохоронних органів з іншими суб'єктами під час запобігання правопорушенням у галузі фінансів може бути у різних видах, зокрема: правовідносини, в яких сторони займають рівноправне становище (відсутні зв'язки типу «влади-підпорядкування»); правовідносини, в яких правоохоронний орган України займає керівне, а інша сторона – підпорядковане становище; правовідносини, в яких правоохоронний орган є підпорядкованим суб'єктом, а інший учасник займає керівне становище. При цьому, слід зазначити, що координаційні правовідносини можуть відноситися до останніх двох груп правовідносин. Тобто в них завжди передбачається наявність керівного та підпорядкованого суб'єкта правовідносин.

Відповідно до положень Порядку дій посадових осіб органів охорони державного кордону Державної прикордонної служби України щодо установа режиму в пунктах пропуску через державний кордон, здійснення контролю за його додержанням, а також організації і забезпечення взаємодії та координації контрольних органів і служб, що здійснюють різні види контролю або беруть участь у забезпеченні режиму в пунктах пропуску через державний кордон, «взаємодія – спосіб забезпечення прикордонного контролю, який полягає

у спільній діяльності контрольних органів і служб, спрямованій на здійснення пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів у межах їх компетенції» [18]. У свою чергу в наказі МВС України «Про затвердження Положення про організацію та несення служби з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України» від 02 лютого 2016 р. № 74 [16] міститься таке визначення взаємодії «узгоджені за метою, завданням, місцем, часом та способом виконання завдань дії підрозділів для досягнення мети».

Узагальнюючи як думки науковців, так і нормативно-правові положення щодо означеної термінології, пропонуємо під адміністративною конструкцією «взаємодія правоохоронних органів з іншими суб'єктами щодо запобігання правопорушенням у галузі фінансів» розуміти побудовану на адміністративно-правових принципах, скоординовану за змістом, часом і місцем спільну роботу уповноважених суб'єктів спрямовану на запобігання правопорушенням у галузі фінансів та притягнення винних осіб до відповідальності. Така взаємодія передбачає чіткий розподіл функцій і завдань між ними та орієнтована на мінімізацію ризиків учинення правопорушень у галузі фінансів. Вона також включає можливість впливу на процеси ухвалення рішень щодо профілактики протиправної діяльності, сприяє притягненню винних до відповідальності, а також усуненню чинників, що створюють умови для виникнення таких правопорушень.

Виходячи з вищенаведеного визначення, можна виділити такі характерні особливості правовідносин зазначеної взаємодії: 1) обов'язковим суб'єктом правовідносин є суб'єкт запобігання правопорушенням у галузі фінансів, який може займати рівноправне, підпорядковане або керівне становище; 2) правовідносини характеризуються зв'язками з іншими суб'єктами на різних територіальних рівнях, що виникають у сфері реалізації фінансової політики; 3) метою взаємодії правоохоронних органів з іншими суб'єктами правовідносин є підвищення ефективності виконуваних ними функцій шляхом об'єднання зусиль у відповідній галузі, інформаційного та технічного співробітництва тощо.

Водночас, ця взаємодія ґрунтується на низці основоположних принципів, які забезпечують узгодженість дій, прозорість, відповідальність і законність у спільній роботі, а саме:

1) законності (усі дії суб'єктів взаємодії мають здійснюватися в межах наданих законодавством повноважень, й жоден орган чи посадова особа не має права перевищувати або виходити за рамки визначених повноважень);

2) взаємної поваги та самостійності (кожен суб'єкт взаємодії (наприклад, Державна казначейська служба, Антимонопольний комітет, Національний банк України) має свою сферу відповідальності));

3) оперативності та координації (у сучасних умовах особливого значення набуває швидке реагування на потенційні чи реальні правопорушення);

4) достовірності та об'єктивності інформації;

5) конфіденційності (під час здійснення спільних заходів (наприклад, перевірок, моніторингів чи розслідувань) сторони зобов'язані дотримуватись вимог щодо захисту персональних даних);

6) прозорості та звітності (суспільство має бути поінформоване про результати взаємодії між державними органами в галузі фінансів);

7) організаційної узгодженості (передбачає наявність спільних наказів, чи меморандумів про співпрацю, що регламентують порядок дій у типових ситуаціях. Такий підхід знижує ризик дублювання функцій або різних суперечностей).

За загальним правилом, форми і методи взаємодії усіх суб'єктів утворюють власне інструмент, з допомогою якого такі суб'єкти вирішують весь комплекс завдань із захисту важливих інтересів особи, суспільства та держави. Зокрема, форми взаємодії між інституціями неурядового сектора та державними органами й установами досить різноманітні, а їх конкретні види залежать від особливостей національної правової системи та політичних традицій [9, с. 14]. Для повноти розгляду піднятого питання, уточнимо, що форма – це тип,

будова, спосіб організації чого-небудь; зовнішній вияв якого-небудь явища, пов'язаний із його сутністю, змістом [23, с. 617; 26, с. 539].

У науковій літературі під формою управлінської діяльності розуміють зовнішнє організаційно-правове вираження конкретних, однорідних дій, що виконуються з метою практичного здійснення поставлених завдань. Саме здійснення державно-владних повноважень визначає зміст форм їхньої діяльності в конкретній сфері [7, с. 4; 13, с. 129]. Тому узагальнено в контексті діяльності правоохоронних та контрольно-ревізійних органів формою є система однорідних дій, що мають зовнішнє вираження і спрямовані на реалізацію їх завдань та державно-владних повноважень. Вона залежить від конкретних напрямів правоохоронної діяльності, оскільки саме ці напрями, поєднуючись у систему дій, складають зміст цієї чи іншої форми [1, с. 6]. Найбільш поширеним у науці є поділ форм діяльності правоохоронних та контролюючих органів на правові (юридичні) та неправові. Критерієм для такої класифікації є наявність чи відсутності юридичних наслідків реалізації відповідної форми [22, с. 115–116].

До правових форм здебільшого відносять такі: а) видання управлінських актів; б) вчинення інших юридично значущих управлінських дій; в) укладання адміністративно-правових договорів. Натомість до неправових відносять такі форми: а) здійснення організаційних заходів; б) матеріально-технічні операції. Останні мають допоміжне, обслуговуюче призначення [6, с. 64; 13, с. 129–130]. Отже, форма є складовою інструментарію реалізації повноважень наглядових, контрольно-ревізійних, правоохоронних та інших органів які вони використовують у тому числі й з метою взаємодії під час здійснення дій направлених на запобігання правопорушенням у галузі фінансів.

Однак, у вітчизняній науці немає одностайного підходу до розуміння категорії «форми взаємодії», але провідною все ж таки залишається думка про ототожнення понять «форма» та «спосіб» у контексті взаємодії правоохоронних органів з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та громадськістю [5, с. 191; 8, с. 142–143]. Крім цього, у законодавчій базі можна зустріти її визначення через сукупність заходів, необхідних до здійснення. Наприклад, у ч. 1. ст. 19 Закону України «Про охоронну діяльність» вказано, що суб'єкти охоронної діяльності організовують взаємодію з правоохоронними органами у формі: 1) проведення спільних нарад, консультацій; 2) обміну інформацією з питань попередження та припинення правопорушень; 3) інших не заборонених законодавством заходів за умови, що не порушуються права та обов'язки суб'єктів господарювання і здійснення таких заходів належить до компетенції відповідного правоохоронного органу [21].

Розкриємо детально аспекти взаємодії правоохоронних органів України з основними суб'єктами, які відіграють важливу роль в запобіжній діяльності. Ревізія, що призначається за зверненням правоохоронних органів, є ефективним засобом збирання доказів (її сутність полягає у документальній перевірці фінансово-господарської діяльності підприємства з метою встановлення законності та доцільності проведених господарських операцій) [12].

Згідно зі ст. 7 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», орган державного фінансового контролю координує свою діяльність з органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади, фінансовими органами, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, іншими контролюючими органами, органами прокуратури, Національної поліції України, Служби безпеки України, Бюро економічної безпеки України [20].

До компетенції органу державного фінансового контролю належить складання *програми ревізії* на підставі питань, що наявні у зверненні чи рішенні суду. Цю програму *письмово погоджують із правоохоронним органом* (п. 31 Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами). Відповідно до Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26 січня 1993 р. № 2939-ХІІ, під час підготовки до ревізії посадові особи органу державного фінансового контролю складають програму ревізії у двох примірниках,

де зазначають: 1) найменування об'єкта контролю; 2) тему; 3) період; 4) питання, що підлягають з'ясуванню під час ревізії (відповідно до компетенції органу державного фінансового контролю) [19].

Відмітимо, що у ході участі у перевірці спеціаліст контрольно-ревізійних органів використовує свої спеціальні знання і в межах компетенції надає консультації та відповіді на порушені питання, при цьому фіксує факти порушення законодавства з питань використання і збереження фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильності визначення потреби в бюджетних коштах та взяття зобов'язань, стану і достовірності бухгалтерського обліку і фінансової звітності, визначає розмір заподіяної матеріальної шкоди (збитків) та посадових (службових) осіб, внаслідок дій або бездіяльності яких допущено порушення законодавства та завдано матеріальну шкоду (збитки) [17].

Що стосується взаємодії правоохоронних органів та інших суб'єктів запобігання правопорушенням у галузі фінансів із органами місцевого самоврядування, то вона проявляється насамперед через призму компетенції територіальних громад села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування встановлювати місцеві податки і збори відповідно до закону; делегування органам місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади, шляхом віднесення до місцевого бюджету у встановленому законом порядку окремих загальнодержавних податків, та ін. [10]. З цього приводу, В. О. Бурбика переконує, що, з точки зору адміністративно-правової науки, взаємодія правоохоронних органів із органами місцевого самоврядування характеризується наступним: 1) узгодженість дій щодо забезпечення громадського порядку на місцях; 2) характер взаємодії визначається потребами, інтересами та цілями сторін; 3) наявність відповідальності керівників зазначених органів за винесене і погоджене рішення; 4) безперервність взаємодії у організації діяльності щодо забезпечення громадського порядку та безпеки; 5) неухильне дотримання чинного законодавства України; 6) орієнтація на підвищення рівня правової культури суспільства в цілому та правосвідомості окремих громадян; 7) спільна діяльність, також спрямована на покращення зовнішнього та внутрішнього іміджу як правоохоронних органів, так і органів місцевого самоврядування [2, с. 38].

На нашу думку, ефективність запобігання правопорушенням у галузі фінансів безпосередньо залежить від такої складової, як розвиток системи громадського контролю. За твердженням А. С. Крупника, громадський контроль є інструментом громадської оцінки виконання органами влади й іншими підконтрольними об'єктами їх соціальних завдань. Означений контроль – невід'ємна складова системи публічного управління та незамінний чинник розвитку соціуму в умовах розбудови демократичної, соціальної, правової держави [11, с. 146–147]. Участь громадськості в моніторингу використання бюджетних коштів, оцінці діяльності органів державної влади та повідомленні про факти зловживань виступає вагомим інструментом підвищення прозорості та підзвітності у фінансовій сфері. Такий контроль може здійснюватися через антикорупційні організації, журналістські розслідування, громадські ради при державних інституціях, електронні платформи відкритих даних тощо.

Отже, для ефективного запобігання правопорушенням у галузі фінансів варто посилити взаємодію правоохоронних органів з контрольно-ревізійними та іншими суб'єктами. Нині, існують проблеми, що полягають у неузгодженості, відомчій заангажованості, відсутності єдиної статистичної звітності, що ускладнює проведення моніторингу вчинених у галузі фінансів протиправних діянь. Крім цього, слід підвищити рівень координації всього адміністративно-правового механізму запобігання правопорушенням у галузі фінансів, зокрема, створити координаційні ради та посилити зв'язки із громадськістю.

Висновки. Розкрито теоретичні основи взаємодії правоохоронних органів з іншими суб'єктами запобігання правопорушенням у галузі фінансів. Надано поняття, принципи та визначено основні форми такої взаємодії. Констатовано, що попри значну кількість суб'єктів запобігання правопорушенням у галузі фінансів (зокрема, Державна аудиторська служба України, Державна служба фінансового моніторингу, Державна податкова служба України, Державна митна служба України, Антимонопольний комітет України, Національний банк

України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, правоохоронні органи тощо), в Україні досі відсутній ефективний механізм взаємодії між ними. Основна проблема полягає в роз'єднаності функціоналу, координації дій та низькому рівні обміну інформацією між зазначеними суб'єктами. Найгостріше означувана проблема виявляється у взаємодії правоохоронних органів з іншими суб'єктами запобігання правопорушенням. З одного боку, правоохоронні органи часто діють постфактум, реагуючи на вже вчинені правопорушення, тоді як інші органи (зокрема Рахункова палата, Державна служба фінансового моніторингу чи Державна аудиторська служба) мають аналітичний і превентивний потенціал, який міг би бути використаний на ранніх етапах виявлення фінансових ризиків та правопорушень. Крім того, внаслідок відсутності єдиної електронної системи, нерідко відбувається й дублювання перевірок різними суб'єктами запобігання правопорушень одного й того ж учасника фінансового ринку, що призводить до надмірного адміністративного тиску та неефективного використання ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Батраченко О. В. Форми правоохоронної діяльності Національної поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку в державі. *Філософія права*, 2016. № 2. С. 5–10.
2. Бурбика В. О. Адміністративно-правові засади взаємодії органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Суми, 2017. 251 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2002. 1440 с.
4. Верхогляд В. О. Адміністративно-правове регулювання взаємодії органів СБ України з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та громадськістю : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2011. 23 с.
5. Взаємодія міліції та громадськості в Україні / за заг. ред. О. Н. Ярмиша; навч. посіб. Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2001. 200 с.
6. Гончарук С. Т. Основи адміністративного права України. Київ, 2004. 200 с.
7. Ізбаш К. С., Доценко О. С. Форми та методи діяльності Національної поліції України у сфері забезпечення прав і свобод дітей. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 2. С. 3–7.
8. Кожухар О. В. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами і підрозділами Національної поліції України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ. 2021. 286 с.
9. Конспект лекцій з дисципліни «Взаємодія суспільства та влади» / уклад. О. О. Шевченко, Київ, 2018. 47 с.
10. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
11. Крупник А. С. Зарубіжний досвід громадського контролю: уроки для України. *Ефективність державного управління*. 2007. Вип. 14. С. 146–154.
12. Куркін М. В., Поникаров В. Д. Ревізії за зверненням правоохоронних органів: навч. посіб. Харків: Східнорегіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2003. 412 с.
13. Могілевська Л. Форми діяльності національної поліції у сфері забезпечення прав і свобод дитини. *Підприємство, господарство і право*, 2020. № 1. С. 128–132.
14. Московець В. І. Взаємодія міліції та населення в охороні громадського порядку. *Вісник Харківського університету внутрішніх справ*. 2000. № 10. С. 284–288.
15. Плішкін В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ: підручник / за ред. Ю. Ф. Кравченка. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 1999. 700 с.
16. Про затвердження Положення про організацію та несення служби з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України : наказ МВС України від 02.02.2016 р. № 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0320-16>

17. Про затвердження Порядку взаємодії органів державної контрольно-ревізійної служби, органів прокуратури, внутрішніх справ, Служби безпеки України: наказ Генеральної прокуратури України від 19.10.2006 р. № 346/1025/685/53. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1166-06#Text>

18. Про затвердження Порядку дій посадових осіб органів охорони державного кордону Державної прикордонної служби України щодо установа режиму в пунктах пропуску через державний кордон, здійснення контролю за його додержанням, а також організації і забезпечення взаємодії та координації контрольних органів і служб, що здійснюють різні види контролю або беруть участь у забезпеченні режиму в пунктах пропуску через державний кордон : наказ Адміністрації Держкордонслужби від 29.08.2011 р. № 627. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1117-11>

19. Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами: постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 р. № 550. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-%D0%BF>.

20. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#doc_info

21. Про охоронну діяльність: Закон України від 22.03.2012 р. № 4616-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17#Text>

22. Прянішнікова І. В. Адміністративно-правові засади взаємодії засобів масової інформації з органами Національної поліції під час запровадження правового режиму воєнного стану: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ. 2022. 235 с.

23. Словник української мови: в 11 томах. 1979. Т. 10. 658 с. URL: <http://sum.in.ua/s/forma>

24. Чумак В. В. Взаємодія та координація між суб'єктами охорони державного кордону. *Право і безпека*. 2011. № 2 (39). С. 161–165.

25. Шморгун Л. Г. Менеджмент організацій : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 452 с.

26. Шнурко Я. В. Форми взаємодії національної поліції та засобів масової інформації. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2021. № 11. С. 538–540.

